Titel	**Ik schat …**
Leeftijd / niveau	Vanaf 8 jaar
Leerstofaspecten	Subjectieve tijdsbeleving
Benodigdheden	Stopwatch Werkblad 'Ik schat …'
Organisatie	Klassikaal en groepjes
Bedoeling	Ontdekken van verschil in duur tussen tijd beleven en de werkelijke tijdsduur
Voorwaardelijke vaardigheden	Eerste kennismaking met minuut, seconde
Lesactiviteit	**Hoe lang schat je?** In deze les maken leerlingen van een aantal activiteiten een schatting van de tijd die hiervoor waarschijnlijk nodig is. Later wordt deze activiteit uitgevoerd en wordt met behulp van een stopwatch de werkelijke tijd gemeten. Zo worden geschatte en werkelijke tijd met elkaar vergeleken. *Een uitgebreidere beschrijving vindt u op het gelijknamige werkblad, dat na deze activiteit is opgenomen.* **Subjectiviteit** Tijdsbeleving is subjectief. 5 minuten in de wachtkamer van de tandarts lijkt soms wel uren te duren, terwijl de tijd wanneer je een spannende film kijkt voorbij vliegt. In de voorgaande activiteit 'Ik schat' is deze subjectiviteit van tijd al aan bod geweest. **Lang of kort?** Vraag kinderen aan het eind van een schooldag welke onderdelen van de dag ze lang vonden duren en welke kort. *Waarschijnlijk vinden veel leerlingen dat de pauze maar heel kort is, terwijl de rekentaken wel heel lang duren.* Ga daarna na hoe lang de werkelijke tijd was. Vind je het dan nog steeds lang/kort? Vraag kinderen ook om andere gebeurtenissen, momenten waarbij ze vonden dat de tijd vloog of juist voorbij kroop. Belangrijk is dat centraal staat waarom ze dat vonden. *Een uitgebreidere beschrijving van deze lessuggestie is bijgevoegd als werkblad, afkomstig uit '10 over 10', lessuggesties rond tijd.*

Werkblad 'Ik schat'

groep 4/5: Ik schat...

Johan Winnubst

Inleiding

Tijdsbeleving en schatten van tijdsduur is veelal een persoonlijk 'gekleurd' gegeven. Een leuke tv-uitzending is zó voorbij, maar als je ziek bent, duurt de dag zo lang...
Je kunt er lang en kort over spreken, maar de mens is kennelijk een slechte 'tijdmeter'. Toch is het goed kinderen eens te confronteren met geschatte en werkelijke tijdsduur. Juist door het luisteren naar opvattingen en meningen wordt tijdsbeleving verdiept. Tevens biedt dit onderwerp uitstekend gelegenheid voor interactie en eigen inbreng.

Voor de les zijn nodig:
- Werkblad 3
- Stopwatch.

De les

Maak de bedoeling van het werkblad duidelijk aan de leerlingen. Als voorbeeld schatten de leerlingen hoeveel tijd het zal kosten om een bootje te vouwen. Zet een paar geschatte tijden op het bord. Daarna wordt de opdracht uitgevoerd door een leerling terwijl de tijd met de stopwatch wordt opgenomen. Dan wordt de tijd van het vouwen vergeleken met de geschatte tijden. Als tweede voorbeeld schatten we de tijd bij het uitdoen van de schoenen.

Door de voorbeelden raken de leerlingen direct enthousiast. Opvallend is dat maar één leerling in staat is een bootje te vouwen. De schattingen lopen sterk uiteen namelijk van twee seconden tot vier minuten. De werkelijke tijd is 1 minuut en 8 seconden.
Schoenen uittrekken vatten de leerlingen op als een recordpoging, maar de leerkracht legt uit dat het er niet om gaat de opdracht zo snel mogelijk uit te voeren.

De leerlingen werken daarna in tweetallen. Opvallend is de interactie: het duurt lang voordat ze het erover eens zijn welke tijd in te schatten. Er zijn meerdere kinderen die de opdrachten letterlijk uitbeelden terwijl de medeleerling de seconden telt. Zo wordt er menig kopje thee gedronken, tien keren touwtje gesprongen, het alfabet opgezegd, etc.

De bespreking is heftig en wordt na opdracht 8 afgebroken. Veel kinderen beweren dat hun moeder alleen koffie drinkt en dat warme of lauwe thee verschil moet maken. Sommige kinderen zijn er van overtuigd dat moeder in twee uren tijd een kopje thee drinkt. Het douchen van vader is al niet anders. De leerkracht noteert vijf geschatte tijden op het bord, die uiteen lopen van twee minuten tot ruim een uur...'
Grote overeenstemming is er bij de duur van een voetbalwedstrijd. De rust wordt soms vergeten, soms bewust er niet bijgeteld.
Dat Fons die acht jaar is, de 100 meter binnen 30 seconden kan lopen, wordt wel aanvaard, hoewel er ook schattingen zijn die Fons binnen 12 seconden laten eindigen.
Bij 100 keer touwtje springen beweren jongens dat je daar 10 minuten over doet. Deze opdracht wordt in de klas uitgevoerd door een meisje en een jongen. Het meisje springt rustig binnen een minuut 100 keer, de jongen doet er één minuut en 32 seconden over.
Dat je het alfabet in vier seconden kan opzeggen was ook voor ons een verrassing.

De les was intensief: elke groep strijdt voor zijn gelijk en steeds moet je duidelijk maken dat veel opdrachten ook een persoonlijke tijdsbeleving uitlokken. Het was voor veel leerlingen vreemd dat, ondanks de verschillende uitkomsten iedereen toch gelijk kon hebben.

Ik denk dat ik in ..... minuten een bootje kan vouwen.
Ik denk dat ik in ..... seconden mijn schoenen kan uitdoen.

Nu moet jij de tijd invullen hoe lang iets duurt.
Je mag invullen ' ..... seconden' of ' ..... minuten' of ' ..... uren'.
Probeer zo goed mogelijk te schatten.

		Ik schat
1.	Mijn moeder die een kopje thee drinkt	.....
2.	Mijn vader die 'even' gaat douchen	.....
3.	Een voetbalwedstrijd	.....
4.	100 meter hardlopen door Fons die 8 jaar is	.....
5.	De lamp aandoen in de huiskamer	.....
6.	Een middagje winkelen met moeder	.....
7.	Wachten voor een stoplicht	.....
8.	Honderd keer touwtje springen	.....
9.	Een middagdutje van vader	.....
10.	Een schot uit een startpistool	.....
11.	De ring van een telefoon	.....
12.	Het alfabet opzeggen	.....
13.	Het opbranden van een verjaardagskaarsje	.....
14.	Een blokje om de school rennen	.....
15.	Een pepermuntje opzuigen	.....